

HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2014-2020

HÄÄDEMEESTE VALLAVALITSUS

HÄÄDEMEESTE 2014

1. Sissejuhatus

Häädemeeste valla arengukava koostamise peaesmärgiks on tagada järgnevatel aastatel Häädemeeste vallas tasakaalu ja vallaelu erinevaid valdkondi hoidev areng. Arengukava elluviimisega paraneb Häädemeeste elanike eluolu ning Häädemeeste muutub nii suvekülastele kui ka investoritele atraktiivsemaks. Arengukavas on antud hinnang erinevate vallaelu valdkondade sotsiaal-majanduslikule olukorrale ning määratletud konkreetsed meetmed ja tegevused arengukava perioodiks.

Arengukava koostamisel on järgitud põhimõtteid, et tagada Häädemeeste valla elujõulisus pikemas perspektiivis ning Häädemeeste aleviku piirkondliku toimekeskusena funktsioneerimine. Häädemeeste valla arengukava koostati ja kinnitati esmakordselt 2004. aastal. Vahepealsed aastad on toonud muudatusi nii riiklikul kui kohalikul tasandil, osa planeeritud tegevustest on edukalt teostatud, mitmed probleemid säilitanud oma aktuaalsuse, muutunud teravamaks või leidnud lahendused. Arengukava on vahepealsetel aastatel mitmeid kordi üle vaadatud ning täiendatud.

Arengukava olemasolu on Häädemeeste vallale vajalik selleks, et

- 1) Kujundada tuleviku vallaelu eelkõige vallaelanike soovide kohaselt ja tagada elukvaliteedi pidev tõus.
- 2) Suunata inim-, rahalisi ja muid ressursse tulemuslikumalt.
- 3) Vähendada riske ning tagada stabiilne ja turvaline areng.
- 4) Muuta ressursikasutus säästvaks, arvestades tulevaste põlvete huve.
- 5) Tagada tervikuna Häädemeeste valla kiirem areng.
- 6) Saavutada kaasrahastamise printsiibil riiklikke või rahvusvahelisi rahapaigutusi.

Valla arengukava õiguslik taust

Valla jaoks kohustusliku dokumendi - arengukava koostamist ja vastuvõtmist reguleerivad "Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus" ja Häädemeeste valla põhimäärus.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele (KOKS) peavad arengukava ja eelarvestrateegia peavad hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Kohalik elu- ja majanduskeskkond muutunud ja edasisel arengukavandamisel tuleb arvestada palju on lähiaastatel kasutada finantsvahendeid ja ka arenguplaanide elluviijaid.

Kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia on arengukavast tulenev selgitustega finantsplaan. Nii arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Arengukava on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

Kõik seaduse alusel kohalikele omavalitsusele kohustuslikud valdkonnapõhised arengukavad, valla arengukava ning üldplaneering peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

Arengukava koostatakse kogu valla territooriumi kohta. Täiendavalt võib arengukava koostada:

- 1) valla territooriumi osa kohta kehtiva arengukava täpsustamiseks või täiendamiseks;
- 2) valdkonnapõhise arengukavana kehtiva arengukava täpsustamiseks või täiendamiseks;
- 3) mitme valla või linna või nende territooriumi osade kohta huvitatud kohalike omavalitsusüksuste omavahelisel kokkuleppel.

Täiendavalt on meil koostatud valdkondlik arengukava, milleks on Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2014-2020.

Arengukava koostamise protsessi kaasati vallaelanikud, kelleks on nii alalised kui ka suveelanikud, ettevõtjad, vabaühenduste esindajad - nii külaseltsid kui ka huviala jm organisatsioonid. külaseltsid ja huvitatud isikud, mille tagamiseks on korraldatud avalike arutelusid. Teated arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta on avaldatud maakonnalehes, vallalehes ja vallavalitsuse veebilehel.

Omavalitsusüksus peab tagama kehtestatud arengukava järgimise. Arengukava esitatakse maavanemale ja Siseministeriumile hiljemalt üks kuu pärast volikogu poolt tehtud otsust arengukava vastuvõtmise või muutmise kohta. Pärast volikogu poolt vastuvõtmist avalikustatakse arengukava vallavalitsuse veebilehel. Hiljemalt iga aasta 1. oktoobriks vaatab volikogu läbi valla või linna arengukava ja võtab vastu otsuse selle täitmise ja vajadusel muutmise kohta.

Käesolevas arengukavas kasutatavad põhimõisted:

Arengukava – omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele.

Visioon – soovitatav tulevikupilt, mille poole eesmärgistatud tegevuste kaudu püüeldakse.

Eesmärk – soovitatav seisund prioriteetses valdkonnas, milleni kavatakse jõuda.

Prognoos – olemasolevatele andmetele tuginev tulevikuseisundi hinnang.

Prioriteet – kokkulepitud eelistus eesmärkide, valdkondade ja tegevuste osas.

Tegevuskava – eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste kogum.

Arengukava on aluseks:

- 1) valla eelarvestrateegia ja eelarve koostamisele;
- 2) investeeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele, sõltumata nende allikast;
- 3) laenude võtmisele, kapitalirendi kasutamisele ja võlakirjade emitteerimisele.

Arengukava ajaline ulatus:

Häädemeeste valla arengukava on vastu võetud aastateks 2014-2020. Euroopa Liidus on programmiperiood määratletud 7-aastase perioodina, mille tarbeks on koostatud kogu EL eelarve 2014 – 2020. Vallal on laenukohustusi aastani 2019.

Sellel on põhjendatud ka arengukava ajaline vahemik 2011 – 2020. See on piisavalt ulatuslik periood, et planeerida pikemaajalisi arenguid ning küllalt kompaktne, et vältida kaugemas tulevikus tekkida võivate mõjude mitteamist. Tegevuskava on koostatud kolme järgneva aasta kohta, mis võimaldab konkreetseid plaane iga-aastaselt täpsustada. Suuremate investeeringute puhul on võimalik planeerida kulutusi ka aastateks 2014 – 2020. Suur osa tegevustest ei nõua eraldi investeeringuid ning need on pikemaajalise perspektiiviga. Arengukava ajaline ulatus ei lange kokku vallavolikogude valimisperiodidega, mis kindlustab arengute stabiilsuse ja väiksema sõltuvuse poliitiliste vahetõrgete muutumisest.

Arengukava koostamine toimus järgmistes etappides:

- 1) Arengukava ülevaatamisega alustati veebruaris 2014.
- 2) 2014 kevadel toimusid arutelud volikogu komisjonides kuhu olid kaasatud külade esindajad.
- 3) Juunis 2014 toimusid rahvakoosolekud külakeskustes ja Häädemeeste seltsimajas ja arengukava esimene lugemine volikogus
- 4) Arengukava avalikustamine toimus xx .07 kuni xx.07.2014 Häädemeeste vallamajas ja Häädemeeste valla veebilehel.
- 5) Arengukava arutelu vallavolikogu istungil II lugemisel septembris 2014.a.

2. Hetkeolukorra analüüs

2.1 Üldandmed

Häädemeeste vald sai omavalitsusliku haldusüksuse õigused 6. detsembril 1990.a. Valla pindala on 390,2 km², sellest on 17% põllumajandusmaa, 58% metsamaa.

Elanikke rahvastikuregistris 01.01.2011 – 2659.

Kaugus suurematest linnadest: Tallinn 180, Tartu 170, Riia 140, Viljandi 90, Pärnu 40 km.

Häädemeeste vald asub Mandri-Eesti edelanurgas. Vallal on üle 30 km rannajoont Liivi lahe kaldal ning ühine piir Läti Vabariigiga. Häädemeeste vald on huvipakkuv eelkõige oma loodusliku mitmekesisusega – mererand ja männimetsaga kaetud liivaluited, rannaniidud ja rabad. Valda läbib 1980.a. olümpiamängudeks valminud Via Baltica maantee. Välja on kujunenud 4 keskust, kus on õppeasutus, kultuuriasutused, kauplused - Häädemeeste, Kabli, Treimani ja Massiaru.

2.2 Asustus ja rahvastik

Asustus Häädemeeste vallas on suhteliselt ebaühtlane ja koondunud eelkõige mere lähedusse, olles tihedaim Häädemeeste alevikus ning Kabli ja Treimani külades. Kõige hõredam on asustus Nepste, Uuemaa, Orajõe ja Pulgoja külade maa-alal. Keskmise asustustihedus Häädemeeste vallas on 8,3 elanikku km² kohta (võrdluseks: Pärnumaa keskmine, mis arvestab ka linnalisi asulaid, on 20,7 elanikku km² kohta). Vallas on 1 alevik ja 20 küla.

Elanike arv Häädemeeste vallas on seisuga 01.1.2014.a. 2659, moodustades Pärnumaa rahvastikust 3,1%. Aluseks on elanike register, tegelikult valla territooriumil elavate inimeste arv ei ole täpselt määratletav. Rahvastikuprotsessides valitseb rahvaarvu vähenemise ja elanike vanuselises koosseisus vanemaealise elanikkonna osatähtsuse suurenemise trend. Kui Pärnumaa rahvaarv on vähenenud peamiselt negatiivse loomuliku iibe tõttu, siis Häädemeeste vallas on viimasel kuuel aastal lisandunud ka väljaränne.

Sündivus vallas on viimastel aastatel olnud 14- 35 last aastas, olles suurim 2005.a. 35 last, väikseim 2010.a. 15 last, 2013.a. 18 last.

Vanuselisel on 1.1.2014.a. seisuga kuni 19-aastaseid elanikke 460 (17,3%), tööealisi 1566 (58,9%) ja üle 64-aastaseid 633 (23,8%).

1.1.2007.a. olid vastavad näitajad 729 (23%), tööealisi 1884 (59,7%) ja üle 64-aastaseid 545 (17,3%).

2001.aastal olid vastavad näitajad 991 (28,6%), 1969 (56,8%) ja 509 (14,7%). Võrdlus ei ole täpne, kuna vahepeal on korrastatud elanike register. Oluliselt on vähenenud laste ja noorte osakaal ning tõusnud vanema elanikkonna osatähtsus. Tööealise elanikkonna osa on suhteliselt stabiilne kuni aastani 2015, võimalik on mõõdukas kasv.

Probleemid:

- 1) Stabiilselt madal sündivus;
- 2) Väljarände jätkumine, eriti noorte ja haritumate osas on vähe tagasipöördujaid;
- 3) Elanike keskmine vanus suureneb;
- 4) Kooliminevate laste vähesus;
- 5) Suureneb mittetöoealiste elanike (vanurid ja lapsed) osakaal võrreldes tööealistega;

Rahvastikuprognosi stsenaariumid näitavad valla rahvaarvu vähenemist aastaks 2015 kuni 10%. Põhjalikum olukorra kirjeldus ja rahvastikuprognos on kättesaadav dokumendis: Häädemeeste Valla rahvastikuprognos 2000 – 2015 (Pärnu Maavalitsus 2003).

Häädemeeste valla suveelanikest

Häädemeeste valda kasutavad suvise elukohana paljud eestimaalased ning suvitajaid elab ka välismaal. Meie annapiirkonna hooajaline kasutamine elukohana järjest intensiivistub ning suureneb huvi hooajaliselt kasutatavate elamute rajamise osas.

Häädemeeste vallas on märkimisväärne suveelanike kogukond. Ametlik statistika ja rahvastikuandmed suveelanike kohta puuduvad või on andmed lünklikud. Samuti on problemaatiline ametlikke andmeid suveelanike kohta koguda ja kaasajastada. Häädemeeste vallavalitsus on järjepidevalt kogunud andmeid suvekodude ja suveelanike kohta. Koostööd on tehtud Tartu Ülikooli Pärnu Kolledziga ja Loodus- ja tehnoloogiateaduskonnaga suveelanike teema uurimisel.

Meie rannikupiirkonnas on arvukalt suvekodusid. Valla hoonestatud kinnitute arv on Maa-ameti andmetel 1179, millest on Häädemeeste vallas ligikaudu 440 hooajaliselt (suvekoduna) kasutatavat elamut.

Suveelanikele on tähtis, et suvises elukohas oleks aastaringne igapäevane toimetamine. Soovitakse kohapeal tarbida teenuseid, külastada kultuuriüritusi ning muret tuntakse ka suvekodude turvalisuse pärast.

2.3. Loodusressursid ja keskkonnaseisund

2.3.1. Looduslikud tingimused

Häädemeeste vald jääb kahe maastikurajooni aladele: enamus valla territooriumist asub Liivi lahe rannikumadalikul, Metsapoolse madalikul paiknevad Uuemaa ja osaliselt Urissaare küla alad. Maastikku ilmestavad kaks suuremat luitevööndit, mille vahele jääb laguunitekkeline Tolkuse raba. Rannavööndis vahelduvad pikemad liivarannad (Kabli ja Treimani piirkond), roostikud ja rannaniidud. Kõrge looduskaitseväärusega on Häädemeeste - Pulgoja rannaniit. Territooriumile on iseloomulik kõrge metsasus, ca 58% kogu valla territooriumist). Vaheldusrikas ja kaunis loodus soodustab turismi ja puhkemajandust.

Looduskaitse

Häädemeeste vallas asub 10 looduskaitseala (moodustab hinnanguliselt ligi 25 - 30% valla territooriumist) ja 6 kaitsealust üksikobjekti. Kaitsealade valitseja on Pärnumaa Keskkonnateenistus, kaitsekorralduslikke tegevusi teostab Riikliku Looduskaitsekeskuse Pärnu-Viljandi regiooni administratsioon. Luitemaa ja Põhja-Liivimaa on vallas paiknevad linnu- ja loodusladad, mille kaitseks ja arendamiseks on läbi viidud, teoksil ja kavandamisel olulisi EL poolt toetatavaid projekte.

Kalandus.

Kalavarude seisund ja looduslik taastumine on tihedas seoses nende elukeskkonna kvaliteediga ja väljapüügi suurusega. Kaladest on enim esindatud räim, ahven, koger ja vimb. Kalanduse arendamine toimub edaspidi osaliselt LEADER- programmi toel.

Metsandus. Maakatastri andmetel (seisuga 31.10. 2006) on Häädemeeste vallas 21852,3 ha metsamaad. Metsamajandust korraldavad valla territooriumil Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) Orajõe, Laiksaare ja Surju metskonnad ning erametsade omanikud.

Jahimajandus. Nigula kaitsealal on jahipidamine keelatud (ka ulukite arvukuse reguleerimine ja kiskjate ohjeldamine). Luitemaa kaitsealal toimub jahipidamine vastavalt kaitse-eeskirjadele ja kooskõlastatult kaitseala valitsejaga. Valla territooriumiga on seotud kolme jahiseltsi tegutsemine.

Maavarad. Valla territooriumil leidub savi, turvast, kruusa, liiva, ravimuda, mineraalvett.

Savi: Arumetsa leiukohas, on ehitusmaterjalide tootmiseks väärtuslik savi; sealne savimaardla on kasutusel, toodetakse kergkruusa ja kergkruusast ehitusplokke.

Kruusliiv: Teaste, Massiaru, Urissaare ja Nepste leiukohtades. Vähesel määral on kasutusel Teaste karjäär.

Liiv: Võiduküla – Sooküla leiukoht. Kasutati ehitusliiva kaevandamiseks, praegu ei ole kasutusel.

Turvas: Tolkuse rabas ja Maasika soos, ei kaevandata.

Mineraalvesi: Vallas on kaks uuritud varudega mineraalvee leiukohta, Ikla ja Häädemeeste. Aastal 2012 rajati Häädemeestele täiesti uus tehas, kus taastati sama hea mineraalvee tootmine, mis oli aastakümneid varem inimesi värskendanud ja tervitanud.

Ravimuda: Ikla lähedal Ainaži lahes on Ikla ravimuda leiukoht. Seni pole kasutamist leidnud. Eesti–Läti merepiiri kokkuleppega on mudavarud jäänud täies ulatuses Läti Vabariigi territooriumile

Vesi. Põhjaveet on vähe uuritud, põhilised kasutatavad andmed on saadaval puurkaevude passidest. Põhjaveele on iseloomulik raua suur sisaldus. Majandustegevusega kaasnevat põhjaveereostust ei ole kindlaks tehtud.

Viimastel aastatel on pinnaveekogude omadused märgatavalt paranenud. Tööstus- ja põllumajandustootmise languse tulemusena on veekogude reostuskoormus vähenenud. Eelvooludesse juhitud heitvesi on rahuldavalt või hästi puhastatud.

2.3.2. Maa ja planeeringud

Maa: Häädemeeste valla üldpindala on 39 034 ha. Põllumaade mullaviljakuse boniteet jääb vahemikku 23-45, kõrgema mullaviljakusega piirkonnad on Massiaru, Uuemaa, Majaka ja Orajõe külades. Põllumajandustoetuste süsteemi rakendamise tulemusel võetakse kasutamata põllumaid uuesti kasutusse. Suurima osa maast moodustavad metsamaa, ehitistega seotud ning teede ja õuemaa ning kultuurmaa.

Planeeringud: Planeerimistegevus hõlmab valla üldplaneeringu, osaüldplaneeringute ja detailplaneeringute alusel Häädemeeste valla ruumilise arengu kavandamist ja suunamist, arvestades majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonnaga.

Vabariigi Valitsus algatas 18. juuli 2013 korraldusega nr 337 uued maakonnaplaneeringud kõigis maakondades

Pärnu maavanem algatas 29. juuli 2013 korraldusega nr 399 Pärnu maakonna planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise

Maakonna tasandil kehtivad järgmised planeeringud:

1. Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015
2. Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused
3. Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0
4. Pärnu maakonna tuuleenergeetika teemaplaneering

Maakonna tasandil on koostamisel

1. Rail Baltic maakonnaplaneering
2. Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering
3. Soomaa piirkonna teemaplaneering
4. 330/110 kV elektriliini teemaplaneering
5. Kilingi-Nõmme – Riia TEC 2 230 kV õhuliini trassi koridori määramine Pärnu maakonnas

Häädemeeste vallas kehtestatud on Häädemeeste valla üldplaneering

Kehtestatud on järgmised osaüldplaneeringud:

1. Lemme telkimisala osaüldplaneering;
2. Krapu telkimisala osaüldplaneering.
3. Kabli ja Treimani supelrandade osaüldplaneering – Kabli ja Treimani supelrandade teemaplaneering;

Häädemeeste vallas on koostamisel Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneering;

Häädemeeste valla üldplaneering, osaüldplaneeringud ja teemaplaneeringud on detailplaneeringute koostamise aluseks.

2.4 Loodusturism ja puhkemajandus

Pärnumaa väärtuslikumad puhkealad on seotud mere, rannamaastike, metsade ja rabadega, mistõttu kuulub Häädemeeste vald maakonna enimväärtuslike ranniku puhkelade hulka. Loodusturismi käsitlevad valla turismi arengukava (Phare CBC 2000.a.), Pärnu maakonna puhke- ja turismimajanduse arengukava aastateks 2005-2008 ning Põhja-Liivimaa ühine turismi, ettevõtluse ja turundusstrateegia (INTERREG, 2006.a.). Jaagupi ja Treimani sadamate väljaarendamist eelkõige mereturismi (jahtlaevad) silmas pidades on käsitletud Põhja-Liivimaa ühises jahisadamate strateegias (INTERREG, 2006.a.). Samas on perspektiivne Häädemeeste valla väikesadamate polüfunktsionaalne kasutamine nii kalanduse kui ka mereturismi otstarbel.

Puhkemajanduse arenguks on koostatud Rannametsa-Soometsa LKA turismikorralduskava ja RMK Pärnu-Ikla puhkeala kasutus-korralduskava.

Turismiarendus, eelkõige loodusturismiga seonduv on eelloetletud dokumentide alusel valla üks prioriteetseid tulevikualasid

Olulisemad turismiobjektid, loodusrajad, vaatamisväärsused, teenindusasutused on tähistatud ja viitadega varustatud. Paigaldada tuleb infotahvleid objektide juurde, samuti arendada tutvustavate trükiste väljaandmist ja levitamist. Perspektiivikas on ühiste loodusturismimarsruutide koostamine naabervaldadega ja piiriüleselt koos Ainaži piirkonnaga Lätis. Suuresti on kasutamata võimalused Pärnusse saabuvate turistide organiseeritud suunamiseks Häädemeeste valda. Oluliselt saab edasi arendada potentsiaalsete külastajate teavitamist meediakanalites ja osalemisega rahvusvahelistel turismimessidel ja koostöövõrgustikes. Oluline on võrgustiku väljakujunemine erinevaid

turismiteenuseid pakkuvate ettevõtjate, valla asutuste ning kolmanda sektori vahel. Uute ettevõtjate puhul on vajalik vallapoolne abi nende suunamiseks mitmesuguste turismiettevõtluse toetuste taotlemisele.

Planeeringud on koostatud Kabli ja Treimani avalike randade väljaehitamise ettevalmistamiseks. Kabli rand on supelrannana välja ehitatud. Mõlemad rannad on perspektiivikad puhkealad, arvestades Pärnu ranna ülekoormatust kõrghooajal.

2.4. Haridus, kultuur, noorsootöö, kehakultuur, kodanikuühendused.

2.4.1. Haridus

Häädemeeste vallas tegutsevad haridusasutused (õpilaste/laste arv septembris 2014):

Häädemeeste Keskkool – 201 õpilast (põhikooli osas 165, gümnaasiumis 36);

Metsapoole Põhikool – 44 õpilast

Häädemeeste Muusikakool – 40 õpilast

Häädemeeste Lasteaed – 52 last

Kabli Lasteaed – 28 last.

Üldhariduskoolidel ja lasteaedadel on vallavalitsuse poolt kinnitatud arengukavad, milles kirjeldatakse asutuste arenguvajadusi ja –võimalusi detailsemalt.

Üldhariduskoolide osas on toimunud koolivõrgu korrastamine 2014.aastal, tegevuse lõpetas Massiaru Algkool.

Valla üldhariduskoolid tegutsevad põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava alusel, püüdes pakkuda õpilastele parimat hariduse kvaliteeti ja valikuid olemasolevate võimalustega arvestades. Õpilaste arvu vähenemine ja valla üldine eelarve seis on mõjutanud ka koolide majanduslikke võimalusi. Riigieksamite ja tasemetööde tulemused on olnud õppeaineti ja kooliastmeti erinevad, riigi keskmisest nii ülal- kui allpool. Õppetöö kvaliteedi hindamiseks on koolides sisehindamissüsteemid ning toimub riigipoolne välishindamine. Tugiteenuste osas püüavad koolid tagada vähemalt minimaalse vajaduse katmise, kohapeal puudub koolipsühholoogi teenus. Tugiteenuste osas kasutatakse vastavate maakondlike asutuste poolt pakutavaid võimalusi.

Riigieelarvest eraldatav toetus hariduskulude katteks ei taga olemasolevates tingimustes õpetajate palgakulu gümnaasiumiosas ning koolijuhtide palgakulu osas vallas tervikuna. Põhikooli osas tagab riigipoolne toetus õpetajate palgakulu miinimumtasemel. 2014.aastal jääb vallaelarvest üldhariduskoolide palgakuludele lisatav summa ligikaudselt samasse suurusjärku gümnaasiumiosas riigipoolse osa „puudujäägiga“.

Lähiaastatel on esimesse klassi astujate arv sündivust arvestades vallas järgmine (jaotus koolide vahel on tinglik, arvestades laste elukohti; koolide teeninduspiirkondadeks on kinnitatud terve vald):

Aasta	Häädemeeste KK	Metsapoole PK	KOKKU
2014	17	4	21
2015	21	6	27
2016	14	3	17
2017	9	4	13
2018	23	9	32
2019	11	0	11
2020	14	3	17

Arvestada tuleb, et pikaajalise statistika alusel võib eeldada tegelikult kooli astujate arvu vähenemist ligikaudu kuni 17% ulatuses, samal ajal on 2014.a. septembris valla lasteaedades 7 last teistest omavalitsustest, kes tõenäoselt asuvad õppima meie valla koolides. 2014.a. astus vallas esimesse klassi 23 õpilast - Häädemeeste Keskkoolis 18 ja Metsapoole Põhikoolis 5, mis on enam kui sündivusnäitajate alusel prognoositud.

Eeltoodust lähtudes võib järeldada, et järgnevatel aastatel ei moodustata kummaski valla üldhariduskoolis esimesi klasse seaduses sätestatud lubatud klassitäituvusega e. 24 õpilast. Veelgi enam, mitmetel aastatel jääb kogu valla esimese klassi õpilaste arv väiksemaks täisklassi õpilaste arvust.

Õpetajate keskmine vanus on tõusmas. Noori õpetajaid on küll tööle võetud, kuid arvestades üldist olukorda õpetajate ettevalmistamisel ei ole pensionile jäävate töötajate asendamine lihtne.

Mõnevõrra tasakaalustab olukorda klassikomplektide vähenemine, samas piirab õpilaste arvu vähenemine palgatingimuste parandamise võimalusi.

Õppimine väljaspool valda ja koolilõpetajate edasiõppimine

2014. aasta septembris õpib väljaspool valda:

*algharidus (1.-6. kl) – 14 õpilast

*põhiharidus (7.-9. kl) – 14 õpilast

*üldkeskharidus – 34 õpilast

*kutseharidust andvad õppeasutused – 49 õpilast (s.h täiskasvanud)

*kõrgharidust andvad õppeasutused – 88 isikut (kõigil õppetasetel kokku)

Kokku omandab haridust väljaspool valda 199 isikut.

Metsapoole Põhikool ei ole 2013/2014. õppeaastal õpilasi 6. klassis ning eeldatavalt 2014/2015 õppeaastal 7. klassis. 2014. a. kevadel on kooli 8. klassis 6 õpilast ja 7. klassis 5 õpilast. 1. 5. klassis on keskmiselt 5 õpilast, sealjuures 1. klassis 7 ja 4. klassis 3 õpilast. Moodustatud on liitklassid 2. 3., 4. 5. ja 8. 9. klassi õpilastest.

2014/2015. õppeaastal on koolis 5 klassikomplekti.

Õpilaste arv klassides seisuga 10.09.2014:

Klass	Õpilasi	Märkused
1.	5	
2.	6	1.+2. liitklass
3.	4	
4.	6	3.+4. liitklass
5.	3	
6.	6	5.+6. liitklass
7.	2	
8.	6	7.+8. liitklass
9.	6	

Kooli arengukavas (kinnitatud mais 2013) nähakse õppeasutuse edasist tegutsemist konkurentsivõimelise ja usaldusväärse põhikoolina, mis peab tagama vähemalt vabariigi keskmisel tasemel hariduse andmise. Olulisimate väliste mõjuritena nimetatakse üldist elanike arvu ja sellega seotud õpilaste arvu vähenemist vallas ning riigipoolsete rahastus reeglite muutusi. Väheneva õpilaste arvuga eelkõige kolmandas kooliastmes tuleb edaspidi arvestada suurema omapanusega vallaeelarvest riigieelarvest eraldatava õpetajate palgatoetuse kõrval. Esimese ja teise kooliastme osas on ette nähtud suurem toetus riigi poolt, arvestades koduläheduse kriteeriumiga. Metsapoole Põhikooli asukohta arvestades peab säilima vähemalt esimene ja teine kooliaste kodulähedase koolina. Vanemate tugevalt väljendatud soov on ka kolmanda kooliastme säilimine kodu lähedal. Kooli võimalusteks on kvaliteetse hariduse pakkumine tänapäevases õppehoones ja suurepärasel looduslikus ning tervistavas keskkonnas.

Häädemeeste Keskool

Teemaplaneeringus „Pärnu maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015“ on Häädemeeste Keskool määratletud kui sulgemisele või ümberkorraldamisele mittekuuluv keskharidust andev õppeasutus. Teemaplaneeringu valmimise ajal, septembris 2008 oli kooli gümnaasiumiosas õpilaste arv 45, koolis kokku 263. 2014.aastal on gümnaasiumiosas 35 õpilast, koolis kokku 206.

Haridus- ja teadusminister on 2014.a. mais väljendanud avalikkuse ees seisukohta, et jätkusuutlik gümnaasium(iosa) peaks olema vähemalt 50 õpilasega, sel juhul on võimalik asuda läbirääkimistesse riigipoolse õpetajate tööjõukulude toetuse määramiseks õppekavapõhiselt. Eeltingimuseks on kooli tunnustamine jätkusuutlikuna maakondlikul tasandil.

Kooli gümnaasiumiosa potentsiaali määratlemisel on oluline arvestada fakti, et 2014.a. kevade seisuga omandab üldkeskharidust väljaspool Häädemeeste Keskkooli 35 õpilast, neist 17 tavagümnaasiumides Pärnus ja teistes omavalitsustes; 9 täiskasvanute gümnaasiumides ja 7 õpilast süvaõpet pakkuvates gümnaasiumides (Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium, Tartu Miina Härma Gümnaasium). Kahe õpilase puhul on kooli valik ilmselt seotud perekondliku olukorraga.

Gümnaasiumi jätkusuutlikkuse tagamiseks peaks igal aastal astuma 10. (G1) klassi vähemalt 15-20 õpilast.

2014.a. kehtiva korra järgi eraldatakse tööjõukulude riigipoolne toetus eraldi põhikooli ja gümnaasiumiõpetajatele ja koolijuhtidele. Olemasoleva õpilaste arvu juures ei kata riigipoolne toetus gümnaasiumiõpetajate ja koolijuhtide töötasuvajadust. Põhikooli osas katab riigi eraldiis valla peale kokku õpetajate tööjõukulu palga alammääradega.

Koolihoonet on viimastel aastatel renoveeritud ja parandatud selle soojapidavust. 2014. aastast on kooli hallata ka aleviku spordihoone. Tõsisemaks lahendamist vajavaks küsimuseks on kooli gümnaasiumiosa püsijäämine, õpilaste motiveerimine kodukooli jääma ning selleks õppetöö kvaliteedi tõstmine ja valikuvõimaluste järjekindel suurendamine. Õppevahendite ja muude rahalisi kulutusi nõudvate tingimuste osas on edaspidi riigigümnaasiumidega võistlemine suhteliselt keeruline ülesanne.

Õpilaste arv klassides seisuga 10.09.2014:

Klass	Õpilasi	Märkused
1.	18	
2.	19	
3.	15	
4.	15	
5.	17	
6.	20	
7.	21	
8.	24	
9.	16	
G 10	13	
G 11	12	
G 12	11	

Huvikoolina tegutsevas **Häädemeeste Muusikakoolis** õpib 2014.a. 40 õpilast. Kool on registreerinud 10 õppekava Eesti Hariduse Infosüsteemis. Erialade valikul on lähtutud kohalike õpilaste huvidest ning traditsioonidest. Kuigi muusikakooli peamiseks eesmärgiks on valla lastes ja noortes sügavama muusikahuvi tekitamine ja üldteadmiste arendamine, on päris paljud kooli lõpetanutest asunud muusikat edasi õppima nii Tallinna Muusikakeskkoolis, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias kui TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias. Aastate jooksul on Häädemeeste Muusikakoolist välja kasvanud üle Eesti tuntud muusikuid.

Muusikakooli kulud katab vald oma eelarvest ja vanemate osalustasust, riigi poolt toetust 2014.a. seisuga ei anta. Väiksemaid toetusi on saadud projektide elluviimisega, peamiselt uute pillide hankimiseks.

Muusikakool tegutseb suhteliselt amortiseerunud hoones. Olemasolevates tingimustes on võimalik jätkata piiratud aja jooksul, lähiaastatel tuleb leida lahendus õpperuumide leidmiseks keskkooli hoones. Vahendeid muusikakooli maja rekonstrueerimiseks või põhjalikuks renoveerimiseks vallaelarvest või teotusfondidest ei ole tõenäoline saada.

Väljaspool valda õpib huvikoolides 22 last ja noort, nendest 2014.a. kevade seisuga 12 garantiikirja alusel Pärnu linna huvikoolides, mille õpilaskoha maksumuse katab vald oma eelarvest. Garantiikirjade väljastamisel on üheks oluliseks kriteeriumiks sama ala õppimisvõimaluse puudumine vallas või õpilase võimete edasiarendamine kõrgemal tasemel.

Valla **koolieelsetes lasteasutustes** käib 2014.a. septembris 80 last, lasteaiakohti on olemasolevates rühmades 108. Sündide arvu järgi on lapsi, kellele kohalik omavalitsus peab kindlustama lasteaiakoha (1,5- kuni 7-aastased) vallas ligikaudu 90 (lasteaedades käib ka teiste omavalitsuste lapsi; vallas sündinud laste elukohad ajas muutuvad). Seega ei ole lasteaiakohtadele järjekorda ja senise olukorra jätkudes ei ole ette näha ka selle tekkimist. Väljaspool valda käib lasteaedades 2 last, vald tasub nende tegevuskulu vastavalt kehtivale korrale.

Alushariduse andmiseks on lasteaedades kinnitatud õppekavad, olemas on kvalifitseeritud lasteaiadõpetajad kõigis rühmades. Iga rühma kohta on kaks õpetajat ja üks õpetaja abi. Selleks, et tagada laste arengut toetavad tingimused ning asutuste endi järjepidev areng, toimub lasteaedades pideva protsessina sisehindamine. Mõlema valla lasteaiasisehindamise aruanded on saanud hindajatelt positiivse tagasisidearuande. Lisaks sellel viiakse valla lasteaedades läbi ka välishindamine läbi riikliku järelevalvesüsteemi.

Lasteaedade hooned on tegevuseks üldiselt sobivad, kuid nii vastavate ametite kui asutuste juhtide hinnangul on vajalik nende põhjalik uuendamine.

Häädemeeste Lasteaias käib 2014.a septembris 52 last, kes on jaotatud vanuse järgi: söimerühm (vanus 1 kuni 3 aastat – 5 last (kohtade arv 14); vanem rühm (vanus 5 kuni 7 aastat) – 18 last (kohtade arv 20); 2 liitrühma (vanus 2-7 aastat) – ühes 10 last (kohti 20) ja teises 19 last (kohti 18). Seega on rühmades pigem vabu kohti kui soovijatest järjekord. Andmed: EHIS 11.09.2014. Lasteaiaste liikumine on aasta jooksul pidev, prognooside järgi tuleb lasteaias täituvus aasta keskmisena 60 last. Lasteaiakohti on 72.

2014. aastal on uuendatud lasteaiarühmaruumide valgustid, suuremaks renoveerimiseks ei jätku esialgu eelarvevahendeid. Teoreetiliseks võimaluseks on planeeritud lasteaiakohtade loomise programmi avanemine aasta teises pooles, kuid üleriiklikku olukorda arvestades on olemasolevate lasteaiakohtade füüsilise keskkonna parandamiseks toetuse saamise tõenäosus madal. Osaliselt on teostatud lasteaias köögi- ja põrandate remont (Veterinaar- ja Toiduameti ettekirjutus), samuti on vältimatu kolme rühma tualettruumide ning saali põrandate remont (Terviseameti ettekirjutused) kui ka küttesüsteemi uuendamine (katel sisuliselt amortiseerunud). Kogu maja vajab täielikku renoveerimist ning sisulist kaasajastamist. Oluliselt tuleb parandada võimalusi arendavate mänguasjade ja õuevahendite ning kaasaegsete õppevahendite hankimiseks.

Kabli Lasteaias on 2014. aasta septembris EHISe andmetel 23 last kahes liitrühmas, kohti on kokku 40. Prognoositav keskmine täituvus aasta keskmisena on 28 last. Seega on ka Kabli Lasteaias praegu vabu kohti. Lasteaed paikneb 1881.a. ehitatud Mäe koolimajas. Aastate jooksul on hoonet korduvalt rekonstrueeritud ja renoveeritud, kuid see vajab edasikestmiseks põhjalikumalt uuendamist. Lasteaias poolt hallatava endise koolimaja tuleviku planeerimiseks on algatatud detailplaneering.

Lasteaiaste elukohad külade järgi pereregistris (andmed EHIS):

Küla	Häädemeeste LA	Kabli LA	
Häädemeeste alevik	20		
Arumetsa	3		
Krundiküla	1	1	
Jaagupi	1		
Kabli	2	7	
Orajõe		1	

Treimani	1	3	
Metsapoolle		2	
Ikla		10	
Pulgoja	2		
Rannametsa	13		
Võidu	3		
Soometsa	2		
Papisilla	1		
Massiaru	2	1	
Nepste	3		
Teine KOV*	4	3	

*Arvestatud lapse elukohta pereregistris, s.h. tegelikult teises KOV-s elavad lapsed

Kokkuvõttes on haridusasutuste ees seisvad väljakutsed järgmised:

1. Õpilaste ja laste arvu jätkuv vähenemine vallas
2. Gümnaasiumiosa hariduslike võimaluste konkureerimine linnakoolidega (s.h loodava Pärnu riigigümnaasiumiga)
3. Lasteaedade ja koolide ja hoonete füüsilise olukorra halvenemine
4. Riigipoolsete haridustoetuste suhteline vähenemine ja nende kasutamise tingimuste karmistumine
5. Optimaalseima koolivõrgu väljatöötamise vajadus, arvestades valla finantsmajanduslikku seisukorda, territooriumi suurust ja elanikkonna hajutatust.

2.4.2. Kultuur

Häädemeeste vallas tegutsevad kultuurialal järgmised asutused:

Häädemeeste Huvikeskus
 Treimani Rahvamaja
 Kabli Seltsimaja
 Häädemeeste Raamatukogu
 Kabli Raamatukogu
 Treimani Raamatukogu
 Massiaru Raamatukogu
 Häädemeeste Muuseum

Kultuuriasutused korraldavad rahvakultuuri edendamist vallas ja viivad läbi mitmesuguseid kultuuri- ja vaba-ajauritusi. Olulisel kohal on täiskasvanute ja noorte ringitöö. Ringide tegevusnäitajad on sõltuvad ühest küljest vastavat huvi omavate elanike arvust piirkonnas ja teisest küljest motiveeritud ja kvalifitseeritud ringijuhtide olemasolust.

2014.a. on kultuuriasutustes ringide ja neis osalejate arvud:

Asutus	Huvi- ja isetegevusringe	Osalejaid kokku 2014.a.
Häädemeeste Huvikeskus	8, neist lastele 1	78 täiskasvanut, 26 last
Treimani Rahvamaja	13, neist lastele 1	110, neist 4 last
Kabli Seltsimaja	6, lisaks üks osalejate kulul	62

Kultuuriasutuste hoonete olukord nõuab järjest suuremat tähelepanu ja kulutusi, seda eelkõige Päästeameti ettekirjutustega vastavusse viimiseks, kuid ka kütte- ja muude majanduskulude optimeerimiseks. Treimani Rahvamaja saali põrand on muutunud peaaegu kasutuskõlbmatuks ja nõuab kiiret väljavahetamist, samuti on vajalik hoone soojapidavuse oluline parandamine. Kabli

Seltsimaja hoone on antud kasutamiseks külaseltsile ja seal toimub suuremahulise rekonstrueerimise ettevalmistamine. Häädemeeste Huvikeskus kasutab Häädemeeste seltsimaja, mis on olulisel määral renoveeritud ja sisustatud Suurküla MTÜ tegevuse tulemusel. Kultuuriasutustel on välja kujunenud traditsioonilised sündmused, mille korraldamiseks on püütud leida toetust projektidega või asunud korraldama neid tasulistena. Suuremad ülevallalised festivalid on viimastel aastatel kodanikuühenduste korraldatud, samuti projektide ja vabatahtliku töö abil ning osaliselt või täielikult tasulistena.

Valla kultuuritöö peamiseks lahendamist vajavateks küsimusteks on hoonete olukord ning kultuuriasutuste struktuuri kohandamine muutunud kasutajate hulga ja vallaelarve võimalustega. Sisulise töö edendamine on seotud peamiselt huviliste ja eestvedajate-ringijuhitideolemasoluga.

Rahvaraamatukogud on Häädemeeste alevikus, Treimanis, Kablis ja Massiarus. Lisaks on kooliraamatukogud Häädemeeste Keskkoolis ja Metsapöole Põhikoolis. Seoses üldise elanike arvu vähenemisega on lugejate arv raamatukogude teeninduspiirkondades vähenenud. Lugejate ja laenutuste arv valla rahvaraamatukogudes (2013.a. raamatukogude tegevusaruannete alusel):

Raamatukogu	Teeninduspiirkonna elanike arv	Kasutajaid 2013	Laenutusi	Avatud nädalas
Häädemeeste	1543	584	13514	35 t
Treimani	543	456	4688	27 t (32t)
Kabli	462	192	4649	32 t
Massiaru	221	101	7417	35 t
Kokku	2768	1333		30268

(valla elanike arv 01.01.2013 – 2761)

Kõigis rahvaraamatukogudes on direktorid, Häädemeeste Raamatukogus on lisaks raamatukoguhoidja ametikoht. Abipersonali on vaid Häädemeeste Raamatukogus, osaaajaga. Raamatukogude lahtiolekuajad on välja kujunenud vastavalt elanike vajadustele ning raamatukogude endi ja maakonna keskraamatukogu töökorraldusele (üritused väljapool, koolitused jms.). Kooliraamatukogudest on täiskohaga töötaja (raamatukoguõpetaja) Häädemeeste Keskkoolis, Metsapöole koolis tegeleb raamatukoguga üks õpetajatest lisakohustusena.

Raamatukogude fondide täiendamiseks on kasutatud riigieelarvest keskraamatukogu kaudu eraldatud toetust, millele on võimalusel (mitte igal aastal) lisatud summa vallaelarvest. Raamatukogud kasutavad elektroonilisi katalooge (URRAM). Kõigis rahvaraamatukogudes on olemas avalikud internetipunktid.

Häädemeeste Muuseum tegutseb eramajas, vallale ei kuulu ka museaale. Vallaelarvest makstakse tasu muuseumi osaaajaga töötavale juhatajale, samuti on sõlmitud üürileping hoone omanikuga ruumide kasutamiseks. Muuseumil on kohustus olla avatud külastajate vastuvõtuks kindlaksmääratud kellaaegadel ning osaleda valla ürituste ja kultuurisündmuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

3.3. Noorsootöö

Noorte (7-26-aastaste) üldarv vallas on seoses elanike arvu vähenemisega ja rahvastiku vananemisega langemas. Noorsootöö asutusena on vallas olemas Avatud Noorsootöö Keskus (ANK) Häädemeeste Huvikeskuse struktuuris. 2014.a. ei ole ANK aktiivne. Peamine noorsootöö toimub koolides, kus on täis- või osaaajaga huvijuhid. Samuti teevad võimaluste piires noorsootööd kultuuriasutused, tegutsevad noortebändid, noorte isetegevus- ja huviringid. ANK taaskäivitamiseks on vajalik noorsootöötaja olemasolu, võimaluseks on koostöö keskkooli

huvijuhiga. Ruumid noorsootöoks või selle jaoks kohandamiseks on olemas kõigis piirkondades, Häädemeeste alevikus on nn. „noortemaja“, milles tegutses ANK.

Valla esindajad osalevad maakonna noorsootöö arengukava koostamisel.

2.4.3. Kehakultuur

Alates 2014.a. on Häädemeeste Spordikeskus asutusena lõpetatud ja hoonet haldab Häädemeeste Keskkool. Vallavalitsuse juures on osaajaga valla sporditöötaja, kelle tööülesanneteks on kogu täiskasvanute spordi- ja kehakultuuritegevuse (s.h. spordihoone koolivälisel ajal kasutamise, ülevallaliste võistluste ja maakondlikel ning üleriigilistel võistlustel osalemise) korraldamine selleks eraldatud eelarvevahendite piires.

Metsapoole Põhikooli uus võimla on lahendanud eelkõige kooli probleemid kehalise kasvatuses õppekava täitmisega, kuid seda kasutavad aktiivselt ka ümberkaudsete külade täiskasvanud ja noored vaba-aja spordi- ja kehakultuuritegevusteks.

Häädemeeste staadion on kasutusel peamiselt kooli vajadusteks, selle korrashoidmisega tegeleb ümberkorralduste järel vallavalitsus. Staadion on kasutatav, kuid kaugel kaasaegsetest nõuetest. Aastaid on arutletud staadioni asukoha üle, mis võiks olla kooli- ja spordihoone kõrval. Metsapoole kooli staadion on suhteliselt halvas olukorras ning vajab suuremat rekonstrueerimist. Külades on spordi- ja mänguväljakuid, mida haldavad külaseltsid või kogukonnad. Kõik valla olulisemad ja kasutuseos spordirajatised on kantud Eesti Spordiregistrisse.

Vallas on spordiselts KAJAK, mis ei ole aktiivselt tegutsenud, ning Häädemeeste Amburite Klubi. Peamiselt on noorte sporditegevus koondunud koolidesse ning täiskasvanute kehakultuuritegevust koordineerib vallavalitsus.

2.4.4. Kodanikuühiskond

Häädemeeste vallas on registreeritud 28 mittetulundusühendust (lisaks korteriühistud, seltsingud jt.):

1. Eesti Amburite Liit
2. Eesti Märgalade Ühing
3. Häädemeeste Amburite Klubi
4. Häädemeeste Ettevõtluskoda
5. Kabli Külaselts
6. Häädemeeste Kunstkäsitööselts „Rääk“
7. Häädemeeste Suurküla mittetulundusühing
8. Häädemeeste Martad
9. Jahiselts Massiaru
10. Häädemeeste Spordiselts Kajak
11. Häädemeeste Kalevi Külaselts
12. Mittetulundusühing Abiline
13. Mittetulundusühing Loovuse Kool
14. Mittetulundusühing Häädemeeste Hää Kultuur
15. Mittetulundusühing „Ikla“
16. Mittetulundusühing „Avarus“
17. Mittetulundusühing Kabli Festival
18. Mittetulundusühing Lions Club Häädemeeste
19. Mittetulundusühing Trummiakadeemia
20. MTÜ Aasavili
21. Mittetulundusühing Orajõe Magasiit
22. Mittetulundusühing Soometsa Külaselts
23. Mittetulundusühing Massiaru Külade Ühendus

24. Mittetulundusühing Treimani rannaküla talumuuseum
25. Mittetulundusühing Seos
26. Rannametsa Külaselts
27. Raiesmaa Taluselts
28. MTÜ Treimani külaselts

Kodanikuühenduste tegevusalad on väga mitmekesised, ulatudes talupidamisest kultuuritegevuseni ja heategevusest noorsoo- ja sotsiaaltööni.

2014.aastal ei ole vallaeelarves eraldi summat mittetulundustegevuse toetuseks. Sellest hoolimata on vallavalitsus püüdnud kõige olulisemaid ja suurimale sihtgrupile suunatud tegevusi toetada. Koostöö kodanikuühenduste ja vallavalitsuse vahel on hea, kuid kasutamata võimalusi on mõlemal pool veel hulganisti (kaasamine, teenuste üleandmine jms.).

Vald on liige mittetulundusühendustes: Eesti Linnade Liit, Pärnu Lahe Partnerluskogu, Liivi Lahe Kalanduskogu. Ettevalmistamisel on võimalik liitumine Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja Pärnumaa Ühistranspordikeskusega.

2.5. Sotsiaalvaldkond

Sotsiaalhoolekande ülesanneteks on isikule või perekonnale toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks abi osutamine sotsiaalteenuste ja toetuste kaudu ning sotsiaalsete erivajadustega isiku sotsiaalsele turvalisusele, arengule ja ühiskonnas kohanemisele kaasaaitamine.

Käesoleval ajal pakutakse Häädemeeste Sotsiaalkeskuse poolt sotsiaalteenuseid, vältimatut sotsiaalabi ja korraldatakse muu abi andmist ning sotsiaaltoetuste määramist ja maksmist Häädemeeste vallas alljärgnevalt:

Sotsiaalnõustamist osutavad Häädemeeste Sotsiaalkeskuse juhataja ning sotsiaaltöö spetsialist. Sotsiaalnõustamise tulemusena saavad isikud vajalikku teavet sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistatakse konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

Eluasemeteenuse osutamiseks on Massiaru sotsiaalmajaja (8 korterit), lisaks üks 3- toaline korter Võidu külas.

Probleemid: Sotsiaaleluruumide halb seisukord, sotsiaaleluruumid vajavad kapitaalremonti.

Võimaldamaks isikule kodustes tingimustes ning harjumuspärasest keskkonnast toime tulla osutab üksi elavatele vanuritele ja puuetega inimestele käesoleval ajal *koduteenust* üks avahooldustöötaja. Sotsiaalhoolekande seadus sätestab kohaliku omavalitsusüksuse ülesanded sotsiaalhoolekande korraldamisel:

- kohaliku sotsiaalhoolekande arengukava väljatöötamine valla või linna arengukava osana;
- sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmise korraldamine ning sotsiaaltoetuste määramine ja maksmine;
- kohaliku sotsiaalregistri moodustamine ja pidamine ning sotsiaalregistrist laekuva informatsiooni edastamine Sotsiaalministeeriumi poolt kehtestatud korras;
- eestkostetasutuse töö korraldamine.

Tabel 2. Elanikkonna sotsiaalne koosseis

Aasta	Elanike üldarv	Lapsi (18 a)	Töövõimelised	Pensioniealised (64 +...)
2011	2891	557	1773	561
2012	2858	536	1756	566
2013	2761	497	1700	564
2014	2658	460	1566	633

Tabel 3. Sündide ja surmade arv

Aasta	2011	2012	2013	2014
Sünde	27	19	18	
Surmad	33	36	38	

01. mai 2014 .a seisuga on Häädemeeste vallas kuni 19 – aastaseid lapsi kokku 460, neist koolieelses eas 128 last, kooliealisi (vanuses 7- 18) 332 last. Koolieelsetest lastest õpib Häädemeeste valla koolides 245 last. Lasteaiaaalistest lastest käib lasteaias 89 last.

Sotsiaalvaldkonna probleemid: Koduteenust osutab Häädemeeste valla eakatele käesoleval ajal üks avahooldustöötaja. Arvestades Häädemeeste valla rahvastiku vananemist ning eakate elanike

osakaalu suurenemist on vajalik suurendada koduteenuse osutamise mahtu. Transpordiks on Häädemeeste Sotsiaalkeskusel olemas elektriautod, vajalik on leida eelarvesse rahalised vahendid avahooldustöötaja personalikuludeks. Käesoleval ajal osutavad Häädemeeste Sotsiaalkeskuse juhataja ning sotsiaaltöö spetsialist sooja toidu viimist kliendile 2 isikule 3 korda nädalas.

Võimalused: Koduteenust eakatele isikutele võib KOV delegeerida kolmandale sektorile MTÜ – le.

Riigieelarvest eraldatakse valla eelarvesse rahalised vahendid toimetulekutoetuseks.

Tabel 4. Toimetulekutoetusteks eraldatud riigieelarvelised vahendid

2011	2012	2013
15423 eurot	19710 eurot	21904 eurot

Valla eelarvest makstakse täiendavaid sotsiaaltoetuseid: sünni – ja matusetootus, eakate juubelitoetus, eakate bussisõidutoetus, toetus majandusraskustesse sattunud isiku või tema pereliikmete hädavajalike kulutuste osaliseks katmiseks ning hooldajatoetust.

Hooldamine hoolekandetasutuses. Ööpäevaringset hooldusteenust pakub Häädemeeste vallas Häädemeeste Hooldekodu, mis mahutab hooldusteenusele kuni 30 klienti. 2014.a on hooldustasu suureks 480 eurot kuus.

Probleemid: Hooldekodu siseruumid vajavad renoveerimist, inventar on vananenud, vajab kaasajastamist – ergonomilised voodid, kohandatud pesemisvõimalused, ratastooliga klientidele pakkuda suuremaid võimalusi abivahendiga liikumiseks jne.

Võimalused: Taotleda erinevatest fondidest, projektidest rahalisi vahendeid. Arendada välja hooldekodu baasil eakate inimeste nn päevahoiu intervallteenus.

Sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna probleemid ning võimalused:

- Sotsiaaltransporditeenuse puudumine. Päevasel tööajal ning eelneval kokkuleppel on võimalik Häädemeeste Sotsiaalkeskuse sotsiaaltöötajatel ametiautosid kasutada abivajaja transpordil, kuid töövälisel ajal (nädalavahetustel) või kui sotsiaaltöötajatel ei ole võimalust aidata, on vajalik transporditeenus. Invatransporti osutab Pärnu eraettevõtja www.invabuss.ee, kuid antud transporditeenus on kohalikule inimesele liiga kallis. Võimalused: Sotsiaaltranspordi korraldamiseks on vajalik välja töötada vastav kord, mis annaks aluse antud teenuse osutamiseks ning lahendada antud probleem koostöös kohaliku era – või kolmanda sektoriga.
- Sotsiaalteenuste valiku laiendamise/arendamine on rahaliselt kohalikul tasandil raskendatud. Käesoleval ajal kasutab Häädemeeste Sotsiaalkeskus erinevaid sotsiaalteenuseid (psühholoogiline nõustamine, võlanõustamine, varjupaiga teenus jne) Pärnu linnas antud teenuseid osutatavatelt asutustelt.
  - o Võimalused: teha koostööd teenuste pakkumiseks naabervaldadega.
- Häädemeeste vallas on aktiveerunud külakogukonna liikumine. Sotsiaalvaldkonnas saab kolmas sektor MTÜ vormis aktiivselt kaasa aidata sotsiaalsele turvalisuse kasvule ning elanikkonna paremaks toimetulekuks. Näiteks saab MTÜ osaleda Töötukaasa poolt korraldatud Tööklubi hankel, läbi viia erinevaid projekte (infopäevad, koolitused) elanike toimetuleku suurendamiseks.

2.6. Majandus

2.6.1. Ettevõtlus

Vallas on registreeritud 4 aktsiaseltsi, 2 tulundusühingut, 78 osühingut ning 105 füüsilisest isikust ettevõtjat.

Hetkel puudub omaette andmebaas tegutsevate ettevõtete kohta, samuti nende jaotus tegevusalade järgi. Puudulik on ülevaade olemasolevatest ja loodavatest töökohtadest, ettevõtjate edukusest, koolitusvajadusest.

Põhilised tööandjad vallas:

Vallavalitsus allasutustega,
Saint-Gobain Weber Ehitustooted AS
Metsa- ja puidutöötlemisettevõtted
Teenindus- ja kaubandusettevõtted
Häädemeeste mineraalveetehas

Olulisemad tegevusalad: metsandus, teenindus, puidu töötlemine, põllumajandus, tööstuslik tootmine, ehitus

Investeeringuteks on vähe omakapitali ja välisinvesteeriid, samuti on puudu laenu tagatistest. Ettevõtlikkust pidurdab tööjõu madal kvaliteet, põllumajanduse vähene tasuvus, vähene kogemus turgude otsimisel ja investeerijate leidmisel, tehnilise infrastruktuuri puudused.

Ettevõtlust soodustavad kohalike ressursside olemasolu (põllumajanduseks sobiv haritud maa, mets, maavarad, loodus turismiks), sadama lähedus, hea teedevõrk, toimiv ettevõtluse tugisüsteem.

Perspektiivne on Häädemeeste mineraalvee tootmise taaskäivitamine ja mineraalveega seotud (turismi) teenuste arendamine.

Turismi arendamiseks tulevikus on vajalik väikesadamate arendamine sh Jaagupi sadama väljaarendamine jahi- ja kalasadamana.

Ettevõtlusinfot vahendab ja koolitusi korraldab Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus. Ettevõtjate ja ettevõtlust alustada soovivate elanike huvi korral on võimalik vastavad tegevused korraldada vallas.

Probleemid:

Kvalifitseeritud tööjõu, aga ka äriideede ja ettevõtlikkuse puudus.

Vabade maade, investeerimisobjektide vähesus

2.6.2. Tööhõive

Tööeas elanike arv 1.1.2011 seisuga 1722 (59,6% elanikkonnast). Üksikisiku tulumaksu maksab keskmiselt 1100 isikut. Paljud käivad tööl mujal, peamiselt Pärnu linnas või välismaal. 31.01.2011.a seisuga on Töötukassa andmetel registreerinud end töötuks 150 Häädemeeste valla kodanikku, kellele lisanduvad registreerimata pikaajalisi töötud. Elanike keskmine sissetulek on madalam kui Pärnumaal keskmiselt ja tunduvalt väiksem Eesti keskmisest.

Väikeettevõtluse toetamiseks maapiirkondades, sealhulgas tööjõuküsimuste lahendamiseks on võimalik saada toetust LEADER-programmist, mis teostub läbi Pärnu Lahe Partnerluskogu.

Probleemid:

- töökohtade vähesus;
- alkoholiprobleemid;
- mujal töölkäimine inimestele kulukas;
- motivatsiooni puudumine;
- rahaliste võimaluste piiratus enda koolitamiseks;
- kvalifitseeritud ja motiveeritud tööjõu vähesus.

Kaugtöö ja e- õppe võimalused

Häädemeestel elades võib töötada või õppida ka mujal, seda soosib eelkõige rahulik, looduslähedane ja turvaline elukeskkond, hea transpordiühendus keskustega, aga ka heatasemeline internetiühendus. Eelnimetatu annab eelkõige võimaluse paindlike töötingimustega haritlastele – näiteks projekteerijad, teadlased, loometöötajad jt., kes võivad elada Häädemeeste vallas kas aastaringselt või sesoonselt.

2.7. Tehniline infrastruktuur

2.7.1 Infotehnoloogia

Internetiühenduse tagamisel viimastel aastatel probleeme ei ole olnud, lisaks püsiühenduste võimalustele on saadaval ka mobiilse interneti lahendused. Vajalik on toetus ja IT alased koolitused elanikele internetikasutuse osas.

Raamatukogud kuuluvad ühtsesse raamatukogude tarkvarasüsteemi, mis tagab infovahetuse nii omavahel kui keskraamatukogude andmebaasidega. Pidevat kaasajastamist vajab raamatukogudes asuvate avalike internetipunktide riist- ja tarkvara.

2.7.2 Teed, tänavad ja bussitransport

Riigiteed

Häädemeeste valda läbib rahvusvaheline Tallinn-Pärnu-Ikla põhimaantee (Via Baltica), lisaks tugimaantee Kilingi-Nõmme suunas. Kehtestatud on Pärnu maakonna planeeringut täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0“ Paikkondade keskusi ühendavad alevikuga kõvakattega riigiteed, kruusatee (on osaliselt kaetud tolmuva kattega) on Soometsa ja aleviku vahel. Riigiteed on üldiselt heas seisukorras ning neid hooldatakse pidevalt, ka lumetõrje on tasemel. Riigiteid haldab vallas Pärnu Teedevalitsuse Häädemeeste teemeister.

Kohalikud teed

Vallateid on kokku üle 100 kilomeetri, need vajavad kõik investeeringuid. Vallateed on kantud Teederegistrisse, toimub protsess nende kandmiseks katastrisse. Teid haldab vallavalitsus, kusjuures eksploatatsiooni- ja remonditöid teostatakse konkursi korras.

Toimub protsess erateede avalikuks kasutuselevõtuks ja vastavate lepingute sõlmimine.

Valla teed on õhukese kruusakatte ja nõrga liivavalliga, mistõttu nende kandevõime on väike, eriti kevaditi. Aleviku tänavate kvaliteet on rahuldav, puudu on kõnnitee peatee (Rannametsa-Ikla maantee) ääres.

Vajalik on kergliiklusteede rajamine Rannametsa-Ikla maantee ääres, kus turismiperioodil toimub intensiivne jalgrattaliiklus. Treimani ja Metsapoolle vahel on vajalik kergliiklustee kui õpilaste ohutu koolitee osa.

Ühistransport.

Pärnu-Ikla liinil on liiklustihedus enamiku sõitjate esmaseid vajadusi rahuldav. Halvem on olukord Massiaru ja Soometsa liinidega, eriti nädalavahetustel. Samas ei peeta võimalike reisijate arvu neis piirkondades piisavaks lisaliinide avamiseks või sõiduplaanide tihendamiseks. Bussitransport on tihedalt seotud koolide tööajaga ning sõiduplaanide muutmine nõuab koostööd bussifirmade ja maavalitsusega.

Tänavavalgustus on Häädemeeste alevikus ja Kablis, Treimanis ning Massiarus. Ikla külas ja teistes valla küldes tänavavalgustus praktiliselt puudub. Häädemeeste alevikus on toimunud tänavavalgustuse kaasajastamine ja mõningane laiendamine.

Positiivne on külaseltside initsiatiiv eratänavate ja -teede tänavavalgustuse rajamisel teede ja tänavate rajamisel ning remontimisel ja korrashoiul. Eelnimetatud tegevuste rakendamiseks on külaseltsidel võimalik taotleda projektipõhiseid finantsvahendeid.

2.7.3 Veemajandus

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni valdkonna tegevused on määratud Häädemeeste valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava aastateks 2012-2024, mis on aluseks rahalise toetuse taotlemiseks EL fondidest ja programmidest.

2.7.4. Soojamajandus

Soojuse tootmise elumajadele Häädemeeste alevikus ja külades on majade valdajad lahendanud individuaalselt, kaugküte puudub.

Valla asutustel on iseseisvad küttesüsteemid, sealhulgas elektri- ja ahjuküte ning vedel- ning tahkekütusel töötavad katlad.

Ümberehitused kortermajade küttesüsteemides küttepuidu kasutamiseks ei ole alati teostatud kehtivaid tuleohutuseeskirju arvestades.

Hoonete ehitamisel ja renoveerimisel tuleb eelistada energiasäästlikke lahendusi.

2.7.5. Jäätmekäitlus ja heakord

Valdkonna arendamist käsitleb Häädemeeste valla jäätmekava 2011-2020, mis on valla arengukava osaks.

Häädemeeste vald on viimaste aastate jooksul läbi osa võtnud konkursist „Kaunis Kodu“

Nende konkursside tulemusena on täheldatav edasimineku üldises heakorras, kuid on siiski mitmeid väga korrast ära krunte ja ehitisi.

Heakorda reguleerib Häädemeeste valla heakorra eeskiri. Üldise heakorraseme tõstmiseks ja tiheasustusvalade haljastuse väljaarendamiseks on vajalik tegeleda endiste ja uute pargialade määratlemisega ning nende korrastamise ja hooldamisega.

2.7.6 Turvalisus

Tuletõrje- ja päästeteenistus. Häädemeeste I grupi päästekomandos on organiseeritud ööpäevane valveteenistus, mis peab tagama 3- liikmelise tulekustutus- ja päästemeeskonna väljasõidu ning osalemise tulekustutus- ning päästetöödel.

Komando depoohoone on rajatud endisesse töökoja ruumidesse, kus garaaži põrand on liivakattega ja ei vasta nõuetele. Olukord laheneb, kuna Häädemeestele on projekteeritud ja riigi poolt rajamisel kaasaegne politsei- ja päästkeskuse hoone.

Veevõtukohtade korrastamine on vajalik ka valla ehitustegevuse nõuetele vastavusse viimiseks.

Korrakaitse. Häädemeeste konstaablijaoskonna teeninduspiirkonda kuuluvad Häädemeeste ja Tahkuranna vald, hõlmates 635 ruutkilomeetrit ca 5400 elanikuga. Konstaablijaoskonnas töötavad piirkonnavanem piirkonnapolitseinikud. Nooremispektori tööd tasustab Häädemeeste Vallavalitsus.

Politseitöö paremaks korraldamiseks on vajalik vallapoolne regulaarne toetus, võimaluse korral ka rahaline.

Alaealiste õigusrikkujatega tegeleb vallavalitsuse poolt moodustatud alaealiste komisjon, mis tegeleb tihedas koostöös politsei, kriminaalhooldaja ja prokuratuuriga.

Vallas on kehtestatud avaliku korra eeskiri, heakorraeeskiri samuti koerte ja kasside pidamise eeskiri.

Häädemeeste vallas on Kalevi Naabrivalve Sektor (asutatud 2007) asub Häädemeeste aleviku lõunaosas ja Jaagupi külas, naabrivalve sektoriga liitunud on liitunud 9 majapidamist, perspektiivikas kasutada kolmanda sektori osalust naabrivalve tõhustamiseks ja uute sektorite moodustamiseks ning laienemiseks.

Häädemeeste valla hetkeolukorra koondhinnang

Külades läbiviidud koosolekutel ja nendele eelnenud ning järgnenud aruteludel toodi välja järgmised Häädemeeste valla hetkeolukorda iseloomustavad asjaolud.

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teotahtelised elanikud ▪ Soodne logistiline asukoht ▪ Mitmekesine looduskeskkond ▪ Traditsioonilised ja valla piire ületavad üritused ▪ Haridusasutuste olemasolu ▪ Head sportimisvõimalused spordikeskustes ▪ Arenev ja mitmekesine seltsitegevus ▪ Tugevad külakogukonnad 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elanikkonna vähenemine ▪ Internetiühenduse kvaliteedi ebaühtlus ▪ Teede korrashoid ▪ Vesi ja kanalisatsioon ▪ Kasutamata tootmishooned ▪ Tänavavalgustus ▪ Kergliiklustee(de) puudumine ▪ Kõnniteede puudumine tiheasustuspäikondades ▪ Töökohtade ja samas kvalifitseeritud tööjõu vähesus ▪ Puuduvad hooajavälised (talvised) turismiteenused
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa Liidu struktuurifondide toetused arendusprojektide teostamiseks ▪ Turismi trendid maailmas ▪ Info- ja kommunikatsiooni-tehnoloogia areng ▪ Vabaühenduste ja vabatahtlikkuse levik ▪ Töömustrite muutumine 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Haldusreformi ebamäärane seis ▪ Riigipoolsete rahastamis põhimõtete pidev muutumine ▪ Riigi seadusandlikud algatused ▪ Demograafiline situatsioon ▪ Hinnatõus ja sellest tulenev kulude kasv infrastruktuuri ülalpidamiseks ▪ Jätkuv linnastumine ▪ Euroopa tööturu mobiilsuse kasv

TV põhistrateegia

Lähtuvalt valla tugevustest on võimalik ära kasutada turismitrende ja EU struktuurifonde ning soodustada puhkemajanduse arendamist läbi kergliiklustee rajamise ja ettevõtjate abistamise turismiteenuste mitmekesistamisel.

NV põhistrateegia

Valla nõrkuste kõrvaldamiseks on võimalik kasutada EU struktuurifonde ja infotehnoloogia arengut. Eelkõige internetiühenduste parandamiseks, kergliiklusteede rajamiseks ja tänavavalgustuse kaasajastamiseks. Seda kõike toetab töömustrite muutumine, mis võimaldab täna järjest enamatel töökohtadel töö tegemist asukohast sõltumatult.

Visioon

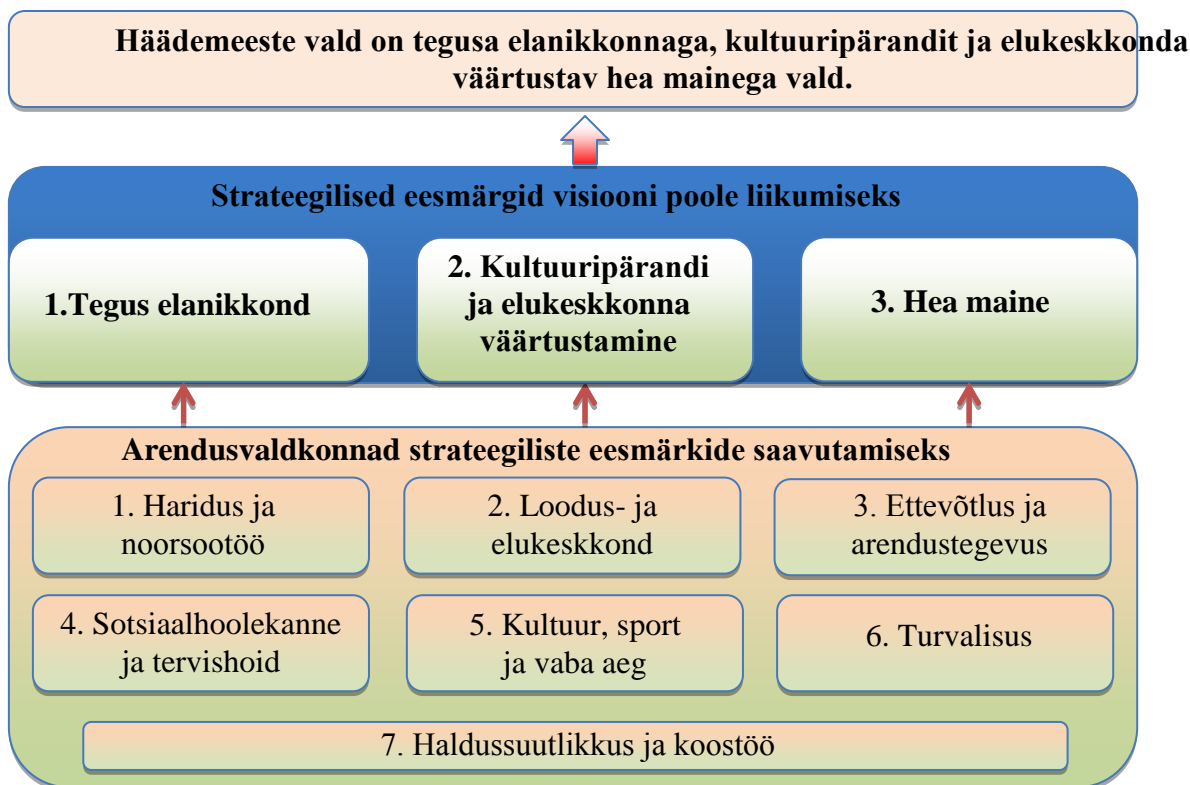
Häädemeeste vald on tegusa elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

Visiooni selgitus:

- **tegus elanikkond** – vallas on aktiivsed, uuendusmeelsed ja oma valla hea käekäigu eest seisvad inimesed;
- **kultuuripärandi ja elukeskkonna väärtustamine** – vallas on omavahel seotud ajaloo, kultuuripärandi ning looduse hoidmine ja väärtustamine;
- **hea maine** – vallal on positiivne maine nii kohalike elanike kui ka ettevõtjate ja puhkajate seas.

Häädemeeste valla arengumudel

Strategilised eesmärgid ja mõõdikud visiooni poole liikumiseks

1. **Tegus elanikkond** – vallas on aktiivsed ja uuendusmeelsed ning oma valla hea käekäigu eest seisvad inimesed
Mõõdikud:
  - elanike arv
  - kogukondade omaalgatuslike tegevuste arv
  - elanike rahulolu kaasamisega valla- ja külade tegemistesse
2. **Kultuuripärandi ja elukeskkonna väärtustamine** – vallas on omavahel seotud ajaloo, kultuuripärandi ning looduse hoidmine ja väärtustamine
Mõõdikud:
  - elanikkonna rahulolu pärandkultuuri väärtustamisega ja valla kultuurieluga
  - elanikkonna rahulolu elukeskkonnaga
3. **Hea mainega vald** - vallal on positiivne maine nii kohalike elanike kui ka ettevõtjate ja puhkajate seas
  - elanikkonna, ettevõtjate ja puhkajate rahulolu avalike teenustega
  - puhkajate rahulolu vallas pakutavate teenustega
  - ettevõtjate rahulolu avalike teenustega

Rahulolu hindamiseks viiakse läbi uuring valla elanike, ettevõtjate ja puhkajate seas. Uuringu läbiviimisel rakendame Häädemeeste Keskooli õpilasi, kes õpivad majandusõpetuse valikainet.

Arendusvaldkondade eesmärgid ja mõõdikud

1. Haridus ja noorsootöö (seos strateegiliste eesmärkidega 1, 2, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Kõikidele valla elanike registris olevatele lastele on olemas võimalus alushariduse omandamiseks.	<ul style="list-style-type: none"> Lapsed saavad lasteaiakohad vanemate poolt soovitud ajal. Kõik kooliastujad on läbinud alushariduse õppekava.
2. Alternatiivsete lapsehoiu võimaluste toetamine.	<ul style="list-style-type: none"> Alternatiivset lapsehoiu võimalust taotlenute ja rahuldatud taotluste suhe.
3. Häädemeeste Keskkoolis ja Metsapöole Põhikoolis on võimalik omandada konkurentsivõimeline haridus.	<ul style="list-style-type: none"> Riigieksamite tulemused. Soovitud erialal õppima pääsenute arv.
4. Hariduse mitmekesistamisel arvestatakse nii piirkonna ettevõtluse kui ka loodus- ja kultuuripärandiga.	<ul style="list-style-type: none"> Häädemeeste keskkoolis õpetatakse valikaineid, mis lähtuvad piirkonna eripärasest.
5. Haridusasutustes on tagatud õppekava täitmiseks vajalik õppekeskkond.	<ul style="list-style-type: none"> Haridusasutuste õppekeskkond, õppevahendid, õpikute valik, inventar ja tehnilised vahendid vastavad kehtestatud nõuetele. Kvalifitseeritud õpetajate olemasolu.
6. Noortele on olemas mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused.	<ul style="list-style-type: none"> Noorsootöös osalevate noorte arv. Vallas on tegutsev huvikool. Mujal huvikoolides õppijate arv.
7. Valla noored on aktiivsed ja kaasatud valla ettevõtmistesse.	<ul style="list-style-type: none"> Kaasatud noorte arv. Vallas on olemas elujõuline noorteorganisatsioon.
<ul style="list-style-type: none"> Õpilased täidavad koolikohustust. 	<ul style="list-style-type: none"> Koolikohustust rikkuvate õpilaste arv on langenud (trend).
<ul style="list-style-type: none"> Kõigi valla elanike registris olevatele erivajadustega (HEV) lastele on tagatud tugiteenused alus- ja keskhariduse võimetekohase hariduse omandamiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> HEV lastele osutatakse (tagatakse) kvaliteetseid tugiteenuseid.

2. Loodus- ja elukeskkond (seos strateegiliste eesmärkidega 2, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Välja on kujundatud kaasaegne infrastruktuur.	<ul style="list-style-type: none"> Joogivee kvaliteet. Internetiühenduste kvaliteet. Tänavavalgustuspunktide arv. Liinibusside graafiku vastavus vajadustele. Ühisveevärgi ja

	<p>kanalisatsiooniga liitunute arv.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hajaasustuse programmi toel ehitatud ja rekonstrueeritud vee ning kanalisatsioonisüsteemide arv Hooldatud kohalike maanteede (vallateede) km või ka valikus kasutuses olevate erateede km.
2. Valla territoorium on heakorrastatud ning toimub jäätmete liigiti kogumine.	<ul style="list-style-type: none"> Haljasalad on hooldatud õigeaegselt. Vallas on piisavalt jäätmekogumiskohti.
3. Avalikud juurdepääsud randadele on tähistatud.	<ul style="list-style-type: none"> Viitade olemasolu.
4. Avalikud rannad on tähistatud, korrastatud ja valvatud.	<ul style="list-style-type: none"> Viitade olemasolu. Hooldajate olemasolu või hoolduslepingutega kaetus.
5. Kogukond on kaasatud keskkonnahoiu korraldamisse.	<ul style="list-style-type: none"> Keskkonnateadlikkust suurendavate ettevõtmiste arv.
6. Loodus-, ajaloo- ja kultuuriväärtused on korrastatud ja tähistatud, info nende kohta on kättesaadav.	<ul style="list-style-type: none"> Tähistatud objektide arv. Avaldatud publikatsioonide ja teavikute arv piirkonna ajaloo ja kultuuripärandi kohta.
7. Elanikkonna püüdlusi oma elukeskkonna parendamiseks tunnustatakse.	<ul style="list-style-type: none"> Tunnustamisühendused on välja töötatud ja ellu rakendatud.

3. Ettevõtlus (seos strateegiliste eesmärkidega 1, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Puhketeenused on mitmekesised ja vastavad külastajate ootustele	<ul style="list-style-type: none"> Puhkajate rahulolu pakutavate teenustega.
2. Ettevõtjad osalevad aktiivselt Romantilise Rannatee koostöövõrgustikus	<ul style="list-style-type: none"> Võrgustikulises tegevuses osalevate ettevõtjate arv.
3. Loodud on tööstus- ja tootmisalade ning – objektide andmebaas.	<ul style="list-style-type: none"> Andmebaasi olemasolu.
4. Loodud on vallas tegutsevate ettevõtjate andmebaas.	<ul style="list-style-type: none"> Andmebaasi olemasolu.
5. Valla ettevõtluskeskkonda turundatakse ühtse tervikuna.	<ul style="list-style-type: none"> Ettevõtete arv. Ärimaa pindala.
6. Ettevõtlus on keskkonda säästev.	<ul style="list-style-type: none"> Probleemsete ettevõtete arv.
7. Ettevõtjad teevad koostööd enda ärivõimaluste laiendamiseks.	<ul style="list-style-type: none"> Ärivõimaluste laiendamisega seotud ühiste ettevõtmiste arv.
8. Ettevõtjad on kaasatud valla jaoks oluliste otsuste langetamisse.	<ul style="list-style-type: none"> Koostöös tehtud otsuste alusel ellu viidud muutuste

	arv.
--	------

4. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid (seos strateegiliste eesmärkidega 1, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Valla elanikele on tagatud kvaliteetne ja õigeaegne esmatasandi arstiabi.	<ul style="list-style-type: none"> Toimub perearsti vastuvõtt ja erivajadustega isikutele on tagatud transporditeenus.
2. Hoolekandesüsteem on elanikkonna toimetulekut toetav	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalteenused on kõrge kvaliteediga ja lähtuvad klientide tagasisidest.
3. Laste ja noorte sotsiaalne turvalisus ning lastega perede toimetulek on tagatud.	<ul style="list-style-type: none"> Lastega peredele pakutakse peret toetavaid teenuseid ja makstakse toetusi.
4. Valla elanikel on kõrge teadlikus tervise edendamisesest	<ul style="list-style-type: none"> Läbiviidud tervise projektide arv. Vallas on olemas terviseprofiil.
5. Häädemeeste valla registris olevale eakale osutatakse koduteenust	<ul style="list-style-type: none"> Toimiv koduteenus
6. Eakatele osutatakse kvaliteetset üldhooldekoduteenust.	<ul style="list-style-type: none"> Hooldekodu on renoveeritud. Toimib intervallhoolduse teenus.
7. Häädemeeste vallal on korrastatud sotsiaaleluruumid.	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaaleluruumid on renoveeritud.

5. Kultuur, sport ja vaba aeg (seos strateegiliste eesmärkidega 1, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Vallas on heakorrastatud rahvamajad ning need leiavad aktiivset kasutamist.	<ul style="list-style-type: none"> Rahvamajade kasutusintensiivsus (tundide arv aastas). Tegutsevate ringide arv. Avalike kultuuriürituste arv.
1. Spordirajatised on avatud kõikidele huvilistele ja neid kasutatakse aktiivselt.	<ul style="list-style-type: none"> Spordirajatiste kasutusintensiivsus (tundide arv aastas). Avalike spordiürituste arv.
2. Raamatukogude teenused on valla suuremates asumites kättesaadavad.	<ul style="list-style-type: none"> Lugejate arv Laenutuskordade arv
3. Avaliku-, era- ja kolmanda sektori koostöös on loodud mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks.	<ul style="list-style-type: none"> Koostöös toimunud sündmuste arv.
4. Toetatakse vallas toimuvaid traditsioonilisi kultuurisündmusi.	<ul style="list-style-type: none"> Toetatud sündmuste arv.

6. Turvalisus (seos strateegiliste eesmärkidega 1 ja 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Vallas on välja arendatud turvaline ja ohutu elukeskkond.	<ul style="list-style-type: none"> Valla elanike rahulolu füüsilise turvalisusega. Süütegude arv (kuriteod, väärteod).

	<ul style="list-style-type: none"> • Operatiivteenuste sündmuskohale jõudmise aeg. • Naabrivalvepiirkondade arv. • Olemasolevad tuletõrje veevõtukohad on korrastatud.
2. Tiheasustusaladel on välja ehitatud kõnniteed	<ul style="list-style-type: none"> • Kõnniteede pikkus (lõikude arv).
3. Tiheasustusalade tänavavalgustus on kaasajastatud	<ul style="list-style-type: none"> • Kaasajastatud tänavavalgustuspunktide arv.
4. Vana Tallinn-Riia maantee kõrvale on rajatud kergliiklustee.	<ul style="list-style-type: none"> • Kergliiklustee pikkus.

7. Haldussuutlikkus ja koostöö (seos strateegiliste eesmärkidega 1, 2, 3)

Eesmärgid	Mõõdikud
1. Valla elanike teenistuses on kompetentne ja haldussuutlik valla ametnikkond ning volikogu	<ul style="list-style-type: none"> • Elanikkonna rahulolu vallavalitsuse ja volikogu tööga.
2. Vallal on ühtne visuaalne identiteet.	<ul style="list-style-type: none"> • Valla olemas stiiliraamat, mille alusel kujundatakse bussioote kohad, infotahvlid ja viidad.
3. Osalemine Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Pärnu Lahe Kalanduskogu ettevõtmistes.	<ul style="list-style-type: none"> • Teostatud Leader projektide arv.
4. Valla vabäuhenduste liikmed osalevad aktiivselt vala elu korraldamisel.	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutsevate vabäuhenduste liikmete arv. • Vabäuhenduste poolt läbi viidud projektide arv. • Valla juhtimisse haaratud kogukonna liikmete arv ja osakaal.
5. Toimub rahvusvaheline koostöö sõprusvaldadega.	<ul style="list-style-type: none"> • Ühissetevõtmiste arv. • Kehtivate koostöölepingute arv.
6. Avalikke teenuseid arendatakse koostöös naaberomavalitsustega	<ul style="list-style-type: none"> • Välja arendatud teenuste arv.

Prioriteetsed investeeringuobjektid

1. **Haridusasutuste** (Häädemeeste ja Kabli lasteaedade ning Häädemeeste Keskkooli) **hoonete rekonstrueerimine**. Lasteaedade hooned on muutunud osaliselt mittevastavaks tänapäeva nõuetele. Keskkooli hoone edasisel rekonstrueerimisel saab lahendada ka Häädemeeste Muusikakooli hoone mitterahuldavast olukorrast tulenevad peatselt saabuvad ruumiprobleemid.
2. **Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine**. Valla ÜVK ehitusprojekt on olemas, alustatud on rekonstrueerimistöid alevikus ja pumplates.
3. **Jaagupi sadama** ehk meie valla „merevärava“; edasine arendamine – kaid lõbusõidu-, pääste- ja järevalvelaevadele (päästeameti, veepolitsei ja keskkonnainspektsiooni alustele).
4. **Kergliiklusteede rajamine** vana Pärnu-Riia maantee äärde, s.h kõnniteed Häädemeeste aleviku piires.

5. **Treimani supelranna arendamine kompleksis rahvamajaga.** Treimani on eelkõige tuntud kui Tartu-Viljandi taustaga loome ja kultuuriinimeste suvituskoh. Treimani supelrand moodustab koos Treimani rahvamaja ja spordiplatsiga ühtse terviku. Treimani supelranna arendamise vastu on huvi üles näidanud ka Treimani Külaselts.

Arengukava seire ja muutmise kord

Arengukava muutmine toimub igal aastal ning see eelneb valla järgneva aasta eelarve koostamisele. Arengukava muutmise käigus koostatakse ülevaade arengukava elluviimise senisest käigust ja aktualiseeritakse valda iseloomustav statistiline materjal. Sealjuures hinnatakse arengustrateegia elluviimise edukust ja saavutusi ning investeeringute kavas toodud objekte ja tegevusi.

Kõik arengukava muutmissetpanekud esitatakse volikogule. Arengukava muutmiseks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja arengumudelid esitatud strateegia sisulisi muutusi, samuti tegevuskava eesmärkide, ülesannete ja tegevuste muutmist või uute lisamist, mis oluliselt muudavad vallaeelarve kasutamist.

Arengukava projekti koostab valitsus ja esitab selle kinnitamiseks volikogule. Kõik valla arengudokumendid (üldplaneering, eelarvestrateegia, arengukava, valla territooriumi osa arengukava, valla ametiasutuse hallatavate asutuste arengukavad) peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

Vallavalitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse valla veebilehel.